

VEGYES.

A magyar tanítóképzés 20 éve a Felvidéken. Ezen a címen tartotta jól sikerült bemutatkozó előadását Nagy Sándor, a komáromi ref. tanítóképző-intézet igazgatója, a T. I. T. O. E. áprilisi taggyűlésén, Budapesten. Ügyszólván ez volt az első alkalom, hogy az anyaország s a felszabadult területek egyazon iskolafajának tanársága közvetlen kapcsolatba került egymással.

Előadásában kifejtette, hogy a cseh művelődéspolitikai elsősorban a szakiskolákat sújtotta. A csehszlovák tanítóképzésből hiányzott a korai hivatásranevelés, amennyiben a négyévfolyamú tanítóképző elvégzése után a tanítói oklevél megszerzése két évi pedagógiai gyakorlathoz, illetőleg az ezt követő vizsgához volt kötve. Még inkább nélkülözték a hivatástudatot azok, akik nem tanítói, hanem középiskolai érettségi vizsgálat után jutottak el a pedagógiai gyakorlathoz és nyerték el a tanítói oklevelet. A csehszlovák tanítóképzésnek a legkirívóbb fogyatékossága az externista vizsgarendszerben rejtett. Ennek lényege, hogy polgári iskolai végzettséggel magánúton is lehetett készülni a tanítói pályára. Bizonyos korban — minden további iskolai tanulmány nélkül — jelentkezhettek a tanítói érettségi vizsga letételére. Ennek sikeres elvégzése után 2 éves pedagógiai gyakorlatra bocsáttattak s így megszerezhették a tanítói oklevelet. Ez általános szervezeti hibákon kívül a kisebbségi magyarságnak még a sorsával járó, sajátságos nehézségekkel is meg kellett birkóznia. Ezt a feladatot a mindössze három magyar tanításhelyű képzőintézet vállalhatta. A pozsonyi képzőt azonban már eleve ki kell kapcsolnunk, azon egyszerű oknál fogva, mert az iskolafenntartó az állam lévén, nem érvényesíthette a magyar nemzetnevelés szempontjait. Más

a helyzet a felekezeti jellegű tanítóképzés terén. Az államfordulattal egyidejűleg működő pozsonyi Orsolyarendi tanítónőképző s az utóbbi években megnyílt komáromi ref. tanítóképző-int. lett a magyar népkultúra fellegvárává. E két intézet falai közül nem számúzhették a kisebbségi sorsban oly nélkülözhetetlenül fontos közösségi tudat ápolását s a tanerők tartózkodó magatartást mutattak a cseh szellemmel oly szívesen kacérkodó aktivizmussal szemben.

A Szt. Orsolyarend pozsonyi intézele a bécsi döntés következtében megszüntette működését, mert a várost gyűrűző magyar nyelvterület jórésze visszakerült hozzánk. A komáromi ref. tanítóképző-int. tudvalévően pedig magyar területen folytatja népnevelő küldetését. A Pozsonyban rekedt magyar nyelvű képzőintézet ugyancsak a Délvidék visszatérése folytán a fokozatos elsorvadás felé halad.

Wagner Ferenc.

Új versenyszabályzat a gyorsíróversenyeken. A Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége az 1938. évi karácsonyi gyorsíróversenyen meglepetésszerűen új versenyszabályzatot léptetett életbe. Eddig a teljes 5 perces diktátumot kellett áttenni közönséges írásba bizonyos meghatározott időn és hibahatáron belül, most a versenyző csak igen rövid ideig, pl. a 100 szótagos fokon 10 percig dolgozhatott és az volt az irányadó, hogy ez alatt az idő alatt hány szótagot volt képes áttenni. A meglevő áttételben elkövetett hibákért itt is levonás járt bizonyos kulcs szerint, de a hibahatár nincs rögzítve.

Az új szabályzat legfőbb indítóoka az volt, hogy az egyre nagyobb arányokat öltő versenyek lebonyolítását, ellenőrzését és a többeszerre menő dolgozatok javítását megkönnyítse. Ezt a

célt az új rendszer nyilván el is érte mert nagy átlagban az áttételi idő most csak egyharmadrésze volt a réginek tehát ugyanannyi idő alatt háromszor annyi versenyzőket lehetett lebonyolítani, mint régen, továbbá most csak harmadrész annyi felügyelőre volt szükség, mint ezelőtt.

Az új szabályzat hívei azzal érvelnek, hogy az egészen rövidre szabott áttételi idő miatt a versenyzők nem érnek rá egymásnak segíteni, azonkívül minden versenyző annál nagyobb szótagszámot fog áttenni, minél gyorsabban olvassa vissza a saját sztenogrammját. Mindkét érv csak bizonyos korlátok közt fogadható el. Kétségtelen, hogy a visszaélés lehetősége kisebb, azt azonban továbbra sem lehet megakadályozni, hogy az egyik, gyorsan olvasó versenyző félhalkan mondja a visszaolvasott szöveget és a közelében ülők mindannyian egyszerre írják ezt az áttételt. Hogy ez valóban lehetséges, bizonyítja az a sok áttétel, amely pontosan ugyanazzal a szóval végződik és amelyben a hibák is ugyanazok, vagy (kedvező esetben) amelyek egyformán hibátlanok. A második érv a gyakorlatban még kevésbé igazolható: bármilyen gyorsan olvassa is vissza valaki a sztenogrammját, ha technikai íráskészsége még gyarló, igen nagy hátrányba kerül azzal a versenyzővel szemben, aki lassabban olvas ugyan vissza, de folyóírása lényegesen gyorsabb. A visszaolvasási sebesség tökéletes ellenőrzése csakis stopper-órával lehetséges, a folyóírás teljes kikapcsolásával.

Azért az előnyért, hogy a versenyek lebonyolítása gyorsabbá vált, igen nagy árat kellett fizetni. 1. A túlságosan rövid áttételi idő miatt a versenyzők zöme az 5 perces diktátumnak csak az első 3 percét tudja áttenni és így ez a csonka, befejezetlen áttétel még akkor sem bizonyítja azt, hogy a verseny-

ző valóban képes-e azon a fokon teljes 5 perces diktátumot írni, ha a meglévő áttétel teljesen hibátlan. 2. Az elsietett munka az áttételi hibák számát erősen megnöveli, mert a versenyzőnek nincs ideje ahhoz, hogy az áttett szöveget átnézze, vagy a kétesebb helyeken gondolkozzék. 3. A bírálat (a bajnoki fok kivételével) csak a lediktált szövegtől való eltéréseket számolja össze és nincs tekintettel arra, hogy ezek csak kisebb, stílári hibák-e, vagy súlyos, értelemzavaró, u. n. nagy hibák? Így azután olyan dolgozatok is bejuthatnak a sikerültek közé, amelyek a régebbi bírálat szerint (magasabb fokokon) kiesnek volna. A dolgozatok minőségét tehát erősen lerontja az új szabályzat. A hibahatár nincs megszabva, tehát oly dolgozatok is elfogadhatók, amelyeket régebben elvetettek volna a túlsok hiba miatt. 5. A sietős munka, a minél gyorsabb folyóírás erősen rontja a versenyzők íráskészségét, sőt néha egyenesen olvashatatlanná teszi. Ezzel kapcsolatban természetesen a helyesírási hibák száma is veszedelmesen megnő. 6. A súlypont nem a teljes 5 perces diktátum lehetőség hiányán áttételen van, hanem a gyors folyóíráson. Ennek folytán az alacsonyabb osztályos, fiatalabb tanulók (14–16 évesek) lényegesen hátrányba kerülnek az idősebbekkel szemben, akiknél a folyóírás már jóval gyorsabban megy. Ez a hátrány néha 100, sőt 150 %-os különbségben jelentkezik, mert elég gyakori eset, hogy míg a fiatalabbak 10 perc alatt csak 200 szótagot tudnak folyóírással leírni, addig az idősebbek 400, kivételesen 500 szótagot is.

A Szegedi Gyorsírók Egyesülete februári választmányi gyűlésén behatóan foglalkozott az új szabályzat bírálatával és alaposan megokolt kifogásait fel is terjesztette a Szövetséghez. De hevesen ellenezték az új szabályzatot többek közt Majercsik Sándor dr. és

Nemes Zoltán dr. parlamenti gyorsírók, többszörös bajnokok is, mert ők meg a magasfokú versenydolgozatok színvonalát féltették. A Szövetség azonban érthetetlen okból, még csak tárgyalás alá sem vette a szegedi felterjesztést és 14 szavazattal 12 ellenében határozatilag kimondta, hogy a tavaszi versenyeket már az új szabályzat szerint rendezik.

Most, hogy az országos és a kerületi versenyek mindenütt lezajlottak, áttekinthetővé vált az egész vonalon az új szabályzat hatása. Elsősorban a dolgozatok száma lényegesen megnövekedett, nemcsak azért, mert visszaállítottak a 100 és 120 szótagos tömegfokokat, hanem azért is, mert most sok olyan versenyző is beérkezett, aki az illető fokot csak 3 percig képes írni, tehát a régi, 5 perces diktátum teljes áttétele esetén nem jött volna be. Ez a szaporulat egymagában kb. 10 %-ra becsülhető. De megnövekedett a pontszám is, mert pl. még a 100 szótagos fokon is, hibátlan, teljes áttétel mellett jóval több pontot lehetett szerezni, mint a régebbi szabályzat szerint. Természetesen nemcsak az egyes dolgozatok, hanem az egyes iskolák pontszáma is erősen megnövekedett, ez azonban arányosan érvényesült minden egyes iskolánál és így az iskolák közti pontver-

seny eredménye lényegesebb eltolódást nem mutat.

Itt meg kell említenünk azt is, hogy a szegedi iskolák szokásos intézetközi versenyét az idén szintén az új szabályzat szerint bonyolítottuk le. Az eredmény azt mutatja, hogy a teljes diktátumot a versenyzőknek alig 2—3 százaléka tette át, tehát a megengedett áttételi idő túlságosan rövid. Nagy átlagban a versenyzők 30 szótagos sebességgel írták az áttételt, ami más szóval azt jelenti, hogy a diktátumnak csak az első 3 percét voltak képesek folyóírásba áttenni. Ez a tény egymagában döntően bizonyítja azt, hogy az új szabályzat nem teszi lehetővé a gyorsíróképesség komoly értékelését, mert hiszen köztudomású, hogy a sztenogrammiírási és visszaolvasási nehézségek a diktátum negyedik percében kezdődnek. Volt azonban olyan versenyző is, aki alig 120 szótagnyi szöveget tett át 10 perc alatt, de hibát nem csinált és így ezzel az egészen rövidke dolgozattal is elég jelentékeny pontot szerzett.

Ezek a szegedi tapasztalatok még jobban megerősítik azt a meggyőződésünket, hogy az új szabályzat helytelen és irreális.

Eckerdt Elek.